

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DUS-0700-219-MJ/10
dot. BPS/DSK-043-3138/10

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 27.01.2011

nr 367 podpis

Warszawa, dnia 24 stycznia 2011 r.

S E N A T
Biuro Prasowe Senackie
Wpłynęło dn. 26.01.11
nr 773 podpis

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z przesłanymi tekstami oświadczeń, złożonych przez Senatora Marka Trzcńskiego podczas 65. posiedzenia Senatu w dniu 17 listopada 2010 r., uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

1. Odnośnie pytania Pana Senatora, z czego wynika zróżnicowanie zasad obliczania wysokości emerytur dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. i po dniu 31 grudnia 1948 r. uprzejmie wyjaśniam, że jest to konsekwencja reformy emerytalnej, przeprowadzonej w 1999 r.

Celem reformy było przywrócenie systemowi emerytalnemu charakteru ubezpieczeniowego, a więc doprowadzenie do sytuacji, w której emerytury będą przyznawane z powodu spełnienia ryzyka ubezpieczeniowego, tj. dożycia określonego w przepisach wieku emerytalnego, a wysokość świadczenia będzie pochodną kwoty składek emerytalnych wpłaconych przez cały okres aktywności zawodowej. Osiągnięto zamierzony cel, ponieważ przepisy umożliwiające wcześniejsze przejście na emeryturę, nie mające pokrycia w składce na ubezpieczenie emerytalne, są stopniowo wygaszane, aż do całkowitej likwidacji, a dla osób objętych reformą zmieniony został algorytm wymiaru emerytur.

Tak głęboka przebudowa systemu emerytalnego wymagała uwzględnienia praw osób, które w 1999 r. zbliżały się już do wieku emerytalnego, tj. przede wszystkim osób, które urodziły się przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Dlatego, zgodnie z obowiązującą od dnia 1 stycznia 1999 r. ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), wcześniej obowiązujące zasady przyznawania i obliczania emerytur są bezterminowo stosowane tylko do osób, które urodziły się przed 1949 r. Dla ubezpieczonego urodzonego przed 1949 r. nie ma znaczenia, kiedy spełni wymagane warunki i zdecyduje się

wystąpić z wnioskiem o emeryturę. Jego emerytura, bez względu na to, czy jest to wcześniejsza emerytura, czy emerytura po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, jest zawsze obliczana według tzw. starych zasad, określonych w art. 53 ww. ustawy.

W nowym systemie emerytalnym, którym objęto osoby urodzone po 1948 r., emerytura przysługuje po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (60 lat – kobieta, 65 lat – mężczyzna) i jest obliczana wg całkowicie nowych zasad, określonych w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z tym, że w okresie przejściowym istnieje możliwość obliczenia jej tzw. metodą mieszaną, częściowo według starych, a częściowo według nowych zasad (art. 183 ww. ustawy). W nowym systemie nie przewiduje się już wcześniejszych emerytur. Prawo do wcześniejszej emerytury zachowały tylko te osoby urodzone po 1948 r., a przed 1969 r., które wymagane warunki spełniły w ściśle określonym czasie (art. 46 -50 i 184 ww. ustawy).

Należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny uznał sposób wygaszania przepisów uprawniających do wcześniejszej emerytury za proporcjonalny i uzasadniony z punktu widzenia zasad sprawiedliwości społecznej - wyrok z dnia 12 września 2000 r., K. 1/00 oraz z dnia 22 czerwca 1999 r., K. 5/99. Również podział ubezpieczonych według kryterium wieku został przez Trybunał uznany za zgodny z Konstytucją - wyrok z 12 września 2000 r., sygn. K 1/00.

Osoba urodzona po 1948 r., która pobierała wcześniejszą emeryturę obliczoną według tzw. starych zasad, czyli zgodnie z art. 53 ustawy, może po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego zgłosić wniosek o przyznanie z tego tytułu drugiej emerytury. Ta druga emerytura będzie jednak obliczona całkowicie wg nowych zasad, określonych w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przyznanie emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nie pozbawia prawa do wcześniejszej przyznanej emerytury, ale pobierać można tylko jedną z nich. Każda z tych emerytur może być przeliczona, jeżeli emeryt kontynuował pracę zarobkową objętą ubezpieczeniem społecznym.

Wysokość emerytury obliczonej wg tzw. starych zasad, określonych w art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (niezależnie od tego, czy emeryt urodził się przed 1949 r., czy po 1948 r.), może być ponownie ustalona od nowej kwoty bazowej, jeżeli emeryt po jej przyznaniu pracował i podlegał ubezpieczeniu społecznemu oraz spełnił warunki, określone w art. 110 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Organ rentowy przeliczy świadczenie od aktualnie obowiązującej kwoty bazowej, jeżeli emeryt zgłosił wniosek o obliczenie emerytury od nowej podstawy wymiaru i do jej ustalenia wskazał podstawę wymiaru składek z okresu przynajmniej częściowo przypadającego po dniu, od którego przyznano mu tę emeryturę, a nowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzedniego. Nowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie musi być wyższy,

jeżeli do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia emeryt nigdy go nie pobierał wskutek zawieszenia wypłaty. Nie musi być wyższy również wtedy, gdy okres wskazany do ustalenia nowej podstawy wymiaru przypada w całości po przyznaniu prawa do emerytury, a nowy wskaźnik wynosi co najmniej 130%.

W wyroku z dnia 18 listopada 2008 r., sygn. akt P 47/07, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 110 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zakresie, w jakim uzależnia prawo do ponownego obliczenia emerytury od nowej kwoty bazowej od wskazania do jej obliczenia podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przypadającej w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Odnośnie oświadczenia Pana Senatora dotyczącego „wprowadzenia terminu rozstrzygnięcia sprawy o przyznanie świadczenia, który zdyscyplinuje pracowników ZUS, a wnioskodawcom da gwarancję efektywnego i szybkiego rozpoznania wniosku rentowego bez zbędnej zwłoki”, uprzejmie wyjaśniam, że taki termin już funkcjonuje, ponieważ zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), organ rentowy jest zobligowany do wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności.

W przypadku rozpatrywania wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy, postępowanie wyjaśniające z natury rzeczy trwa dłużej niż w przypadku wniosku o emeryturę. Do wydania decyzji ustalającej prawo do świadczenia i jego wysokość nie wystarczy bowiem ocena dokumentacji dotyczącej stażu pracy i wysokości podstawy wymiaru składek. Konieczne jest również przeprowadzenie postępowania orzeczniczego, a w przypadkach budzących wątpliwości przeprowadzenie dodatkowych badań i konsultacji lekarskich.

W razie przewlekłego załatwiania sprawy przez organ rentowy, tzn. niewydania decyzji w terminie 2 miesiące, licząc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie, ubezpieczony ma możliwość dochodzenia swoich praw przed sądem, na podstawie art. 83 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.).

W załączeniu przesyłam kopię pisma Prezesa ZUS z dnia 11 stycznia 2011 r., z którego wynika, że podejmowane są działania organizacyjne zmierzające do skrócenia terminów rozpatrywania przez Oddziały ZUS wniosków o renty z tytułu niezdolności do pracy.

Z poważaniem
MINISTER
ZDR.
PODSZKARBEWAŁ STANU

Marek Bucior

PREZES
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Warszawa, dnia 11 stycznia 2011 r.

992700/0230/136/2010/SEn

SEKRETARIAT PODSEKRETARZA STANU Marek Buciora	
Data wpływu:	2011-01-12
Liczba dz.	3587

Pan
Marek Bucior
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej

JUS
PODSEKRETARZ STANU
Marek Bucior

Szanowny Panie Ministrze,

Odpowiadając na wystąpienie Pana Ministra z dnia 15 grudnia 2010r., znak: DUS 0700-219-MJ/10, związane z oświadczeniem złożonym przez senatora Marka Trzczińskiego na 65 posiedzeniu Senatu, wyjaśniam co następuje.

W art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia oraz jego wypłatę – w razie ustalania prawa do świadczenia po raz pierwszy – określony został na 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, przy czym w sprawach świadczeń uzależnionych od ustalenia niezdolności do pracy ostatnią okolicznością w rozumieniu tego przepisu jest orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS.

Organ rentowy - po ustaleniu, że zainteresowany spełni warunki do uzyskania świadczeń w razie orzeczenia niezdolności do pracy oraz powstania tej niezdolności w okresie wskazanym w przepisach ustawy emerytalnej - kieruje sprawę niezwłocznie do dalszego postępowania orzeczniczego.

Postępowanie to wymaga w szczególności zgromadzenia dokumentacji medycznej niezbędnej do wydania orzeczenia. Niekiedy konieczne jest pozyskanie dokumentacji z przebiegu leczenia sporządzanej przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych, np. odpisów historii choroby. W niektórych przypadkach osoby ubiegające się o świadczenia z tytułu niezdolności do pracy kierowane są na badania dodatkowe lub też konieczne jest uzyskanie opinii zewnętrznej lekarza konsultanta – specjalisty z określonej dziedziny medycyny lub psychologa. W szczególnych przypadkach osoba ubezpieczona kierowana jest na obserwację szpitalną.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz po przeprowadzeniu bezpośredniego badania wnioskodawcy wydawane jest orzeczenie przez lekarza orzecznika, które stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczenia. Jeżeli wnioskodawca wniósł sprzeciw od orzeczenia istnieje konieczność rozpatrzenia sprawy przez komisję lekarską, co wydłuża postępowanie.

Jednocześnie z przykrością stwierdzam, że w niektórych oddziałach Zakładu przypadki wydłużonego okresu oczekiwania na badanie przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską Zakładu wynikają z niepełnej obsady stanowisk lekarzy orzekających. Problemy z naborem lekarzy do pracy w Zakładzie determinowane są w dużej mierze sytuacją na lokalnych rynkach pracy tej grupy zawodowej oraz faktem, że lekarze zatrudniani w ZUS muszą posiadać najwyższe kwalifikacje zawodowe (tj. legitymować się tytułem specjalisty z określonej dziedziny medycyny).

Zapewniam Pana Ministra, że Zakład tak organizuje postępowanie związane z rozpatrzeniem wniosku o świadczenia, aby – mimo wszelkich trudności – przebiegało ono sprawnie i bez zbędnej zwłoki. W umowach zawieranych zarówno z lekarzami, którzy wydają opinie specjalistyczne, jak i z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych wykonującymi badania dodatkowe – terminy realizacji zleceń Zakładu określone są w sposób indywidualny, zapewniający otrzymanie wyników badań lub opinii specjalistycznej w możliwie najkrótszym czasie. Dokumentację medyczną pracownicy Zakładu pozyskują od podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych – niejednokrotnie bezpośrednio, bez pośrednictwa poczty.

Niezależnie od przysługujących osobie zainteresowanej środków odwoławczych od decyzji w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń sprawy są również sprawdzane trybie nadzoru, jaki Prezes Zakładu sprawuje nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy. W ramach tego nadzoru – poza możliwością przekazania sprawy do rozpatrzenia przez komisję lekarską Zakładu, w sprawach szczególnie skomplikowanych pod względem orzeczniczym – zlecane jest wydanie ekspertyz orzeczniczo-lekarskich.

Wszystkie wskazane wyżej okoliczności niewątpliwie mają wpływ na czas załatwiania spraw, jednak pragnę zapewnić Pana Ministra, że podejmujemy w Zakładzie działania organizacyjne zmierzające do skrócenia terminów rozpatrywania przez oddziały ZUS wniosków o renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym prowadzenie postępowania orzeczniczego.

Nie można oczekiwać, że skrócenie ustawowego terminu na wydanie decyzji, wynikające z oświadczenia Pana Senatora Marka Trzcńskiego spowoduje, że sprawy będą załatwiane w krótszym czasie niż jest to konieczne dla wydania prawidłowego i zobiektywizowanego orzeczenia w sprawie niezdolności do pracy.

Nadmieniam, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje możliwość złożenia odwołania do właściwego sądu - w razie niewydania decyzji w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie lub inne roszczenia (art. 83 ust. 3 tej ustawy). Zatem w przypadku przewlekłego załatwiania sprawy przez organ rentowy, ubezpieczony ma możliwość dochodzenia swoich roszczeń przed sądem

Z wyrazami szacunku

z up. Prezesa Zakładu
CZŁONEK ZARZĄDU

Elżbieta Łopacińska
Elżbieta Łopacińska